

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

**Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності
Кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства**

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Програма та навчально-методичні матеріали з курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОП: «Кінотелережисура», «Кінотелеоператорство»,
«Фотомистецтво та відеографія», «Відеоблогінг і телерепортерство»

Харків – 2023

УДК 94(477)(073)
I-90

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК

(протокол №13 від 07.06.2023 р.)

Рекомендовано кафедрою історії, музеєзнавства та пам'яткознавства

(протокол № 9 від 23 лютого 2023 р.)

Рецензенти:

I. О. Шандра, доктор історичних наук, професор,
професор кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК.

В. В. Олянич, доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри історії та суспільно-економічних дисциплін
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія».

Укладач:

Бірьова О. Ю., кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК.

I-90 Історія України : прогр. та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти зі спец. 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», ОП «Кінотелережисура», «Кінотелеоператорство», «Фотомистецтво та відеографія», «Відеоблогінг і телерепортерство» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т соц. комунікацій і музейно-турист. діяльн., Каф. історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ; [уклад. О. Ю. Бірьова]. — Харків : ХДАК, 2023. — 36 с.

Навчальний курс «Історія України» являється важливим компонентом підготовки бакалаврів за спеціальністю 021«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво». Оскільки надає ґрунтовні та поглиблені знання з історичного розвитку Української держави. Використовуючи джерельні матеріали, студенти досліджують актуальні та проблемні питання української історії та знайомляться з сучасними підходами до їхнього публічного висвітлення.

УДК 94(477)(073)

© Харківська державна академія культури, 2023

© Бірьова О.Ю., 2023

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки – 0202 «Мистецтво» (шифр і назва)	Обов'язкова
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачене	Спеціальність «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво». ОПП: Кінотелережисура, Кінотелеоператорство, Фотомистецтво та відеографія, Відеоблогінг і телерепортерство.	Рік підготовки
		1-й
Загальна кількість годин – 90	ОПП: Кінотелережисура, Кінотелеоператорство, Фотомистецтво та відеографія, Відеоблогінг і телерепортерство.	Семестр
		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		20
		Семінарські
		10
		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: екзамен.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу –поглиблене вивчення історії Української держави, використовуючи джерельний матеріал. Дослідження причинно-наслідкових зв'язків та генезису історичних явищ. Розгляд проблемних історичних питань. Методика висвітлення актуальних питань з історії України в рамках публічної історії аудіовізуальними засобами.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- Здатність розробляти та управляти проєктами.

Фахові компетентності:

- Здатність критичного ставлення до історичного джерела.
- Здатність до професійної мобільності та уміння адаптуватися до нових виробничих ситуацій.
- Застосовувати набуті знання в професійній діяльності і чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки та переконання, вести результативні бесіди;
- Оцінювати наукові і культурні досягнення української цивілізації, як складової частини світової. Поважно ставитися до різних культур, ідеологій і неухильно дотримуватися прав людини та захищати ці права в Україні.

Програмні результати навчання:

- використання різних джерел знань: документів, наукової літератури, періодичних видань тощо;
- критичного осмислення історичної інформації, її аналіз та висловлення власної точки зору;
- самоосвіти, постійного пошуку нової наукової інформації.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю

Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента.

Підсумковий контроль здійснюється у формі усного екзамену: оцінюється повнота та сутність знань, вміння відповідати на питання, визначати тенденції й особливості.

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) виступ на семінарському занятті із доповіддю;
- 2) доповнення на семінарському занятті, формулювання запитань до виступаючого;
- 3) участь у дискусії та обговоренні, робота у групах;

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою

Відповідь оцінюється за такими критеріями: - точність відтворення змісту понять, адекватність використання професійної термінології; - повнота, глибина, системність знань; - здатність логічно мислити, аналізувати, порівнювати, узагальнювати; - уміння формулювати, обґрунтовувати власні думки, факти й робити висновки тощо; - комунікативні навички. Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія України» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової екзаменаційного кредиту:

Для екзамену

Теми 1-5	Теми 6-10	Підсумковий контроль (іспит)
30 %	30 %	40 %
		Екзаменаційна сесія

Кількість тижнів для теоретичної підготовки – 15, тем – 10.

ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Лекції	Семін.	Сам. роб.
1	2	3	4	5
Тема 1. Стародавня доба.	8	2		6
Тема 2. Княжа Україна.	10	2	2	6

Тема 3. Вхідження українських земель до складу іноземних держав.	8	2		6
Тема 4. Козацький період.	10	2	2	6
Тема 5. Україна уXVIII ст.	8	2		6
Тема 6. Землі України в XIX ст.	8	2		6
Тема 7. Початок XX ст. в Україні.	8	2		6
Тема 8. Україна у міжвоєнний період та в часи II Світової війни.	10	2	2	6
Тема 9. Друга половина XX ст. в Україні.	10	2	2	6
Тема 10. Україна в роки незалежності.	10	2	2	6
Разом:	90	20	10	60

ЗМІСТ КУРСУ

«Історія України» як навчальна дисципліна. Теоретичне та практичне значення курсу. Предмет, завдання, зміст і структура курсу, його місце у системі професійної підготовки фахівця аудіовізуального мистецтва. Взаємозв'язок курсу з іншими дисциплінами. Джерелознавча база вивчення навчальної дисципліни: основна і додаткова література.

Тема 1. Стародавня доба. Класифікація історичних джерел. Стародавній кам'яний вік. Неолітична революція та її значення. Суспільний розвиток та його еволюція. Археологічні культури на території України. Кочовий світ та грецька колонізація українських земель. Давні слов'яни та питання їх етногенезу.

Тема 2. Княжа Україна.

Слов'янські племінні союзи. Походження назв «Русь» та «Україна». Утворення Русі-України зі столицею в Києві. Візантійські походи київських князів. Правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Розквіт Київської держави, правління Володимира та Ярослава. Культурний розвиток Русі-України та міжнародні

зв'язки. Князівства в період роздробленості. Галицько-Волинська держава. Зовнішня та внутрішня політика галицько-волинських князів. Культура держави.

Тема 3. Вхідження українських земель до складу іноземних держав.

Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Боротьба з Угорщиною, Кримським ханством та Османською імперією. Соціально-економічний розвиток українських земель. Виникнення козацтва. Кривська та Люблінська унії, та їх вплив в Україні. Виникнення Запорозької Січі. Церковна унія, діяльність братств та полемічна література. Культурний розвиток.

Тема 4. Козацький період. Українське козацтво у війнах Речі Посполитої.

Козацькі повстання: причини, соціальний склад учасників, методи боротьби, наслідки. Українська Середньовічна революція: причини та проблеми періодизації. Внутрішня та зовнішня політика Б. Хмельницького, утворення українського Гетьманату. Розкол України на два гетьманства. Військові дії в Україні. Козацькі статті та злочини царського уряду проти України. Міжнародні угоди та українське питання. Заселення Слобідської України.

Тема 5. Україна у XVIII ст. Гетьманування І. Мазепи. Паліївщина. Україна в

Північній війні. Обмеження Української автономії. Альтернатива гетьманській владі у XVIII ст. Гетьмани Д. Апостол та К. Розумовський. Ліквідація української автономії та Запорозької Січі, закріпачення населення. Опришківський та гайдамацький рухи. Поділи Речі Посполитої. Розвиток українських земель у складі різних держав. Культура України XVIII ст.

Тема 6. Землі України в XIX ст. Адміністративно-територіальний та соціальний

устрій. Участь українців у війнах з Османською імперією. Українці у війні з Францією. Національне відродження в Україні. Кирило-Мефодіївське братство.

Громадівський рух. «Руська трійця» та її діяльність. Головна Руська Рада. Україна у Кримській війні. Відміна кріпацтва та реформи другої половини XIX ст. Розвиток промисловості в Україні. Утворення перших політичних партій. Культура України XIX ст.

Тема 7. Початок XX ст. в Україні. Розвиток промисловості. Земельна реформа. Створення політичних партій Наддніпрянщини, течії в національному русі. Діяльність «Просвіти». Українці в часи I Світової війни: участь у складі воюючих армій. Військові дії в Україні. Культура початку XX ст.

Тема 8. Україна у міжвоєнний період та в часи II Світової війни. Революційні подій в Україні. Утворення Центральної Ради та її програмні документи. Проголошення УНР та ЗУНР. Напад більшовиків на українську територію. Гетьманат П. Скоропадського: зовнішня та внутрішня політика. Директорія в Україні. Червоний терор в Україні. Походи армії УНР. Холодноярська республіка. Становлення більшовицького режиму. Голод в Україні та зміна економічного курсу. Перехід до індустріалізації та насильницької колективізації. Голодомор в Україні. Репресії проти української інтелігенції.

Утворення ОУН. Карпатська Україна. Українці у складі Румунії. Культура України означеного періоду.

Початок II Світової війни. Окупація Червоною армією території Західної України. Початок масових репресій. Напад Німеччини на українські землі. Бойові дії в 1941 р. «Новий порядок», Голокост. Бойові дії в 1942-1943 рр. Звільнення території України від німецьких військ та їх союзників.

Тема 9. Друга половина XX ст. в Україні. Україна в міжнародних організаціях та угодах після II Світової війни. Масові переселення та депортація населення.

Післявоєнна відбудова. Україна в часи «Відлиги». Поява дисидентського руху. Україна в роки загострення кризи радянської системи. «Перебудова» в Україні.

Тема 10. Україна в роки незалежності. Формування багатопартійності. Акт проголошення незалежності України. Референдум та президентські вибори. Державотворчі процеси.

Помаранчева революція. Революція Гідності. Небесна сотня. Окупація Росією Криму та частини Донбасу. Міжнародна діяльність України. Культура та духовність.

МЕТОДОЛОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Теми семінарських занять

№ п/п	Назва	Кількість годин
1	Аналіз статей «Руської Правди».	2
2	Гетьманські статті: порівняльний аналіз.	2
3	Аналіз документів часів Центральної Ради.	2
4	Історія через кінематограф.	2
5	Публічна історія.	2
Разом:		10

Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва	Кількість годин
1	Досвід парламентаризму в Україні.	6
2	Еволюція релігійного питання в Україні.	6

3	Розвиток освіти в Україні.	6
4	Феномен українського козацтва.	6
5	Процес створення Конституції України.	6
6	Історія українських грошей.	6
7	Репресії радянського режиму в Україні.	6
8	Кіно-фото джерела.	6
9	Українці у війнах з Османською імперією, заселення Південної України.	6
10	Євроінтеграція України.	6
Разом:		60

Завдання до практичних занять та самостійної роботи студентів

Теми семінарських занять

Семінарське заняття №1

Тема. Аналіз статей «Руської Правди».

Питання для обговорення:

1. Часи створення документу та редакції.
2. Види місцевого права, згідно документу.
3. Категорії населення та грошова система Київської Русі.

Література: 1,23,5,30,31.

Семінарське заняття №2

Тема. «Гетьманські статті: порівняльний аналіз».

Питання для обговорення:

1. Березневі статті.
2. Переяславські та Московські статті.

3. Глухівські та Конотопські статті.

Література: 1,7,19,20,22.

Семінарське заняття №3

Тема. «Аналіз документів часів Центральної Ради».

Питання для обговорення:

1. Універсали Центральної Ради.
2. Конституція М. Грушевського.

Література: 1,6,14,25.

Семінарське заняття №4

Тема. «Історія через кінематограф».

Питання для обговорення:

1. Цензура в кінематографі в ХХ ст.
2. Радянська Україна в кінематографі: критичний аналіз.

Література: 1,5,6.

Семінарське заняття №5

Тема. «Публічна історія».

Питання для обговорення:

1. Проблемні питання в історії.
2. Засоби масової інформації та кінематограф у висвітленні публічної історії.
3. Роль публічної історії у формуванні суспільної думки.

Література: 1,2,5,6.

Теми самостійної роботи

Самостійна робота №1

Тема. Досвід парламентаризму в Україні.

Мета: на основі історичного матеріалу з'ясувати етапи становлення парламентського досвіду в Україні.

Завдання:

1. Проаналізувати роль Польського Сейму у формуванні парламентських традицій в українському суспільстві.
2. Козацька Рада та традиції виборності.
3. Центральна Рада України та діяльність Генерального Секретаріату.

Література: 1,2,5,28,31.

Самостійна робота №2

Тема. Еволюція релігійного питання в Україні.

Мета: на основі джерельних матеріалів проаналізувати розвиток релігійного питання.

Завдання:

1. Встановлення християнства відповідно до «Повісті минулих літ».
2. Утворення уніатської церкви.
3. Наслідки Європейської Реформації в Україні.
3. Загарбницька діяльність Московського патріархату.
4. Автокефальна церква в Україні.
5. Хасидизм в Україні.
6. Утиски релігійних конфесій в роки радянської влади.

Література: 1,2,21,25,30.

Самостійна робота №3

Тема. Розвиток освіти в Україні.

Мета: на основі джерельних матеріалів та історичної літератури охарактеризувати становлення освіти в Україні.

Завдання:

1. Проаналізувати Устави братських шкіл.
2. Наукова та просвітницька діяльність Острозької академії та Києво-Могилянської колегії.
3. Школи та освіта в ХІХ ст.
4. Утворення університетів в Україні: структура та особливості навчання, університетські устави.

Література: 1,2,25,30.

Самостійна робота №4

Тема. Феномен українського козацтва.

Мета: на основі джерельного матеріалу з'ясувати особливу роль козацтва в історії українського суспільства.

Завдання:

1. Проаналізувати причини виникнення українського козацтва.
2. Структура та побут Січового товариства.
3. Українське козацтво та європейські середньовічні революції ХVІІ ст.

Література: 1,2,3,7,10,29.

Самостійна робота №5

Тема. Процес створення Конституції України.

Мета: на основі історичних джерел проаналізувати процес створення української Конституції.

Завдання:

1. Радянські Конституції: історичний аналіз.
2. Процес створення Конституції незалежної України.

Література: 1,4,6,14.

Самостійна робота №6

Тема. Історія українських грошей.

Мета: на основі історичних джерел дослідити українську нумізматику та боністику.

Завдання:

1. Гроші Київської Русі.
2. Гроші часів Центральної Ради та Гетьманату.
3. Символіка української нумізматики та боністики.

Література: 1,2,3,6,30.

Самостійна робота №7

Тема. Репресії радянського режиму в Україні.

Мета: на основі історичних джерел та літератури ознайомитись із злочинами радянської влади проти України.

Завдання:

1. «Червоний терор»
2. Депортації радянською владою українського населення в ХХ ст.
3. Голодомори в Україні.
4. Колективізація та руйнування українського села.
5. «Розстріляне відродження» та репресії 30- х років в Україні.
6. Репресії та арешти після II Світової війни.

Література: 1,6,12,13,19.

Самостійна робота №8

Тема. Кіно-фото джерела.

Мета: визначити особливості кіно-фото джерел та можливість їх використання в історичній науці.

Завдання:

1. Визначити до яких видів джерел відносяться фотодокументи.
2. Історичне значення кінодокументів.
3. Приклади використання даного виду джерел в історичному дослідженні.

Література: 1,5,6,14.

Самостійна робота №9

Тема. Українці у війнах з Османською імперією, заселення Південної України.

Мета: на основі історичних джерел та історичної літератури проаналізувати участь українців у війнах з Османською імперією та процесі заселення Південних регіонів України та Криму.

Завдання:

1. Українське козацтво у війнах Російської та Османської імперій XVIII –XIX ст.
2. Заселення українцями південних міст України та Криму.
3. Проаналізувати статистичні дані: переписи населення кінця XIX ст.

Література: 1,2,6,27.

Самостійна робота №10

Тема. Євроінтеграція України.

Мета: на основі історичних джерел та історичної літератури проаналізувати процес євроінтеграції України.

Завдання:

1. Надати власне розуміння терміну «євроінтеграція».

2. Що, на вашу думку, це дасть Україні і яким чином це позначиться на майбутньому держави.

3. Україна в міжнародних відносинах: сучасність та перспективи.

Література: 1,5,6,14.

Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій); дослідницький метод, проблемний метод, метод аналізу помилок, брейнстормінг («мозковий штурм»).

Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод:

– підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї),– пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни, розміщення візуальних матеріалів в електронному НМКД або у формі постів у соціальних мережах.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний.	Доповіді на семінарському занятті. Відпрацювання пропущених занять.

		Усне опитування. Тести.
2.	Періодичний.	Онлайн тестування.
3.	Самостійна робота.	Звіт про самостійну роботу. Есе.
4.	Підсумковий контроль.	Екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Розподіл балів за формами контролю.

Наприклад:

- відвідування заняття — 0-1; 10 занять — до 10 балів;
- робота на семінарському занятті — 3-5; 5 семінари — до 25 балів;
- усне опитування — 1-2; 3 усних опитування — до 6 балів;
- онлайн тестування — 3-5; 2 тестування — до 10 балів;
- підготовка та виступ з презентацією — 5-7;
- тощо.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: екзамен — від 60 до 90 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	не зараховано з обов'язковим

		вивченням дисципліни	повторним вивченням дисципліни
--	--	----------------------	-----------------------------------

Рекомендована література

Обов'язкова

1. Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України: (1985 – 1991 рр.): навч. посіб. К.: Кондор, 2004. 356 с.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до ХХ ст. К.: Либідь, 1998. 616 с.
3. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. К.: Наук. думка, 1992. 544 с.
4. Історія України / За ред. В. Смолія. К.: Либідь, 2003. 462 с.
5. Історія України / Кер. автор. колек. Ю.Зайцев. Л.: Світ, 2002. 488 с.
6. Литвин В.М. Історія України. Вид. 3-е. К.: Наук. думка, 2009. 821 с.

Додаткова

7. Антонович В.Б. Про козацькі часи на Україні. К.: Дніпро, 1991. 238 с.
8. Вергунов В.А., Коцур А.П., Коцур Б.П., Україна та столицінська аграрна реформа: передумови, завдання, здійснення. К.: ННЦІАЕ, 2008. 131 с.
9. Галицько-Волинська князівство / Під ред. І. Крип'якевича. Львів: б.в., 1999. 219 с.
10. Голобуцький В.О. Запорозьке козацтво. –К.: Вища школа, 1994. 539 с.
11. Головка О.Б. Князь Роман Мстиславович та його доба: [Нариси з історії політичного життя Південної Русі XII – початку XIII ст.]. К.: Стилос, 2001. 248 с.
12. Голод 1921 – 1923 рр. на Україні. Зб. док. і матер. К.: Наук. думка, 1993. 240 с.
13. Голод 1932 – 1933 рр. на Україні: очима істориків, мовою документів. К.: Політвидав, 1990. 605 с.
14. Гунчак Т. Україна: ХХ століття. К.: Либідь, 2005. 382 с.
15. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська. К.: Альтернативи, 1999. 304 с. (Україна крізь віки).

16. Котляр М.Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава. К.: Україна, 1996. –238 с.
17. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. К.: Альтернативи, 1998. 335 с. (Україна крізь віки)
18. Кобилецький М. Магдебурзьке право в Україні (XVI – перша половина XIX ст.): Історико-правове дослідження. Л.: ПАІС, 2008. 405 с.
19. Литвин В.М. Україна в першому повоєнному десятиріччі (1946 – 1955). К.: Лі-Терра, 2004. 239 с.
20. Літопис Гадяцького полковника Григорія Грабянки. К.: Т-во "Знання", 1992. 182 с.
21. Літопис Руський. К.: Дніпро, 1989. 591 с.
22. Літопис Самовидця. К. Наук. думка, 1971.207 с.
23. Нарис історії України ХХ століття / За ред. В. Смолія. К.: Либідь, 2002. 472 с.
24. Освій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навч. посібник. К.: Либідь, 1999. 240 с.
25. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного розвитку українського народу. К.: Абрис, 1991. 272 с.
26. Пінчук Ю.А. Микола Іванович Костомаров. К.: Наук. думка, 1992. 231 с.
27. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (XIX – поч. ХХ ст.). К.: Ін-т історії України НАН України, 2003. 728 с.
28. Русина О. Україна під татарами і Литвою. К.: Альтернативи, 1999. 339 с. (Україна крізь віки).
29. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676 рр.). К.: Альтернативи, 1998 – 351 с. (Україна крізь віки).
30. Толочко П.П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 341 с. (Україна крізь віки).

31. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. К.: Генеза, 1997. 312 с.

Інформаційні ресурси

32. Діаспоріана: електронна бібліотека – <http://diasporiana.org.ua>

33. Історико-музеєзнавча бібліотека: http://t.me/muzeyeznavtsi_literatura

34. Ізборник: електронна бібліотека – <http://litopys.org.ua>

35. Культура України: електронна бібліотека – <http://elib.nlu.org.ua>

36. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org>.

37. Національна бібліотека України В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>.

38. Харківська державна академія культури: <http://c.ac.kharkov.ua>.

39. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: [http : // www.korolenko.kharkov.com](http://www.korolenko.kharkov.com)

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ (ТЕОРЕТИЧНІ)

1. Періодизація первіснообщинного ладу на території України.
2. Походження та етнічна характеристика племен трипільської культури.
3. Походження та організація кіммерійських племен.
4. Особливості скіфського панування в українських землях.
5. Сарматська навала на територію України.
6. Колонізація Північного Причорномор'я. Характеристика полісів.
7. Проблема походження слов'ян в історіографії.
8. Утворення держави Київська Русь та її розвиток у IX – X ст.
9. Суспільно-політичний устрій та економічний розвиток Київської Русі у IX – X ст.
10. Характеристика зовнішньої і внутрішньої політики Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
11. Причини роздробленості Русі-України.
12. Утворення Галицько-Волинського князівства та розбудова держави.
13. Включення українських земель до Великого князівства Литовського.
14. Приєднання українських земель до Польщі.
15. Виникнення козацтва та заснування Запорозької Січі.
16. Козацькі повстання кінця XVI - початку XVII ст.
17. Причини та хід Української середньовічної революції XVII ст.
18. Заселення Слобідських земель. Їх адміністративно-територіальний поділ.
19. Державотворча політика гетьман І. Мазепи.
20. Боротьба П. Орлика за відновлення влади в Україні.
21. Внутрішня політика І. Скоропадського.
22. Україна в п. п. XVIII ст.
23. Внутрішня політика К. Розумовського.

24. Ліквідація автономії Слобожанщини та Гетьманщини.
25. Заселення Південної України.
26. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у XVIII ст.
27. Участь українського народу у війні з Францією 1812 р.
28. Масонські ложи та декабристські організації в Україні.
29. Національне відродження в XIX ст.
30. Кирило-Мефодіївське товариство, «Руська трійця».
31. Розвиток культури України в першій половині XIX ст.
32. Відміна кріпацтва в Україні 1848 та 1861 р.
33. Громадівський рух. Українофільство.
34. Утворення західноукраїнських політичних партій та культурно-просвітницьких організацій.
35. Україна у I Світовій війні.
36. Утворення Центральної Ради.
37. Гетьманат П. Скоропадського.
38. Директорія.
39. Проголошення УЗНР. Акт злуки УНР та ЗУНР.
40. Наступ більшовицьких військ на Україну наприкінці 1918 – на початку 1919 р.
Відновлення радянської влади в Україні.
41. НЕП та особливості його впровадження в Україні.
42. Вхідження Української СРР до складу Радянського Союзу. Національна політика радянської влади в Україні.
43. Причини згорання НЕПу і переходу до форсованої індустріалізації
44. Голодомор 1932-33рр: причини, передумови, масштаби жертв, наслідки.
45. Сталінізм в Україні. Конституція 1937р.
46. Україна в роки II Світової війни.
47. Особливості відбудови економіки України у післявоєнний період. Голод 1946-47рр.

- 48.Десталінізація в Україні.
- 49.Десидентський рух в Україні.
- 50.Економічний розвиток України у II пол. 1980-х – 1991рр.
- 51.Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.
- 52.Основні напрямки зовнішньої політики України після проголошення незалежності держави.
- 53.Культурне та духовне життя в Україні в кінці XX – на початку XXI ст.
- 54.Помаранчева революція.
- 55.Анексія Українських територій у 2014 р.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. В який період з'являється кроманьонець?

- А. Середній палеоліт;
- Б. Пізній палеоліт;
- В. Мезоліт;
- Г. Енеоліт.

2. Які племена проживали на території України в 3 ст. до н.е. 3 ст н.е.?

- А. Кіммерійці;
- Б. Скіфи;
- В. Сармати;
- Г. Анти.

3. В культурі яких народів був звіриний стиль?

- А. Авари;
- Б. Готи;
- В. Скіфи;
- Г. Гуни.

4. Які з цих племен **не** проживали на території України?

- А. Сіверяни;
- Б. Словени;
- В. Тіверці;
- Г. Білі хорвати.

5. Який князь об'єднав Київ та Новгород і поклав початок Київської Русі?

А. Олег;

Б. Рюрик;

В. Ігор;

Г. Володимир.

6. Хто з князів Київської Русі почав вперше карбувати власну монету?

А. Святополк;

Б. Володимир;

В. Ярослав;

Г. Рюрик.

7. Автор «Слово про закон і благодать»?

А. Володимир Мономах;

Б. Ярослав Мудрий;

В. Іларіон;

Г. Антоній.

8. Вкажіть коли в літописі вперше згадується назва "Україна".

А. 1132 р.

Б. 1187 р.

В. 1199 р.

Г. 1157 р.

9. В якому році Київ був спалений монголо-татарами?

А. 1241 р.

Б. 1243 р.

В. 1240 р.

Г. 1242 р.

10. В якому році були об'єднані Галицьке і Волинське князівства?

А. 1199 р.

Б. 1090 р.

В. 1190 р.

Г. 1019 р.

11. Який князь був коронований у 1253 р. у Дорогочині?

А. Роман Мстиславович;

Б. Данило Романович;

В. Володимир Василькович;

Г. Лев Данилович.

12. Встановіть послідовність подій.

А. Об'єднання Галицько-Волинського князівства;

Б. Поразка руських і половецьких військ на річці Калка;

В. Перша літописна згадка терміну "Україна";

Г. Взяття монголо-татарами Києва.

13 . Вкажіть подію, про яку йдеться в уривкові з історичного джерела.

... Ягайло, великий князь, обіцяє всі свої багатства вжити й витратити на усунення недоліків обох королівств як Польщі, так і Литви, якщо володарка Угорщини вищезгадану дочку, королеву Польщі, з'єднає з ним шлюбними узами... Нарешті, згаданий князь Ягайло обіцяє свої литовські й руські землі навек приєднати до королівства Польського.

А. Городельська унія 1413 р.

Б. Кревська унія 1385 р.

В. Острівська угода між Ягайлом та Вітовтом 1392 р.

Г. "Змова руських князів" 1481 р.

14. В результаті якої унії була написана полемічна література?

А. Берестейської;

Б.Городельської;

В. Люблінської;

Г. Кревської.

15. Яке місто було столицею Гетьманської держави за часів Б. Хмельницького?

А. Батурин;

Б. Ніжин;

В. Глухів;

Г. Чигирин.

16. Коли була підписана Зборівська угода?

- А. 1648 р.
- Б. 1649 р.
- В. 1650 р.
- Г. 1651 р.

17. Вкажіть зайвий термін.

- А. Полковник.
- Б. Осавул.
- В. Комісар.
- Г. Писар.

18. Вкажіть правильне твердження.

За умов Білоцерківського договору, підписаного 18 вересня 1651 р. було постановлено:

1. Встановлення реєстру в 40 тис. чоловік, визнання влади гетьмана в Київському, Чернігівському та Брацлавському воєводствах. Селяни не вписані в реєстр мали повернутися до панів. 2. Встановлення реєстру в 20 тис. чоловік, визнання влади гетьмана в Київському воєводстві. Селяни не вписані в реєстр мали повернутися до панів.

- А. Тільки 1-й варіант правильний.
- Б. Тільки 2-й варіант правильний.
- В. Обидва варіанти неправильні.

19. Хто був автором тексту Гадяцького договору І. Виговського з Польщею?

А. І. Виговський.

Б. Ян Казимир.

В. Юрій Немирич.

Г. Данило Виговський.

20. Встановіть відповідність між характеристиками та гетьманами.

1. Генеральний писар, який поєднував в своїх руках посади гетьмана та писаря. 2. Гетьман, який став ченцем з ім'ям Гедеон. 3. Гетьман, який мав зв'язки з повсталими донськими козаками Степана Разіна. Був воєводою у В'ятці. 4. Гетьман, який отримав чин боярина.

А. П. Дорошенко.

Б. Ю. Хмельницький.

В. І. Виговський.

Г. І. Брюховецький.

21. Встановіть відповідність між датами та історичними подіями.

1. Битва під Жовтими Водами.

2. Смерть Б. Хмельницького.

3. Проголошення П. Дорошенка гетьманом всієї України.

4. Переяславська рада.

А. 1653 р.

Б. 1657 р.

В. 1648 р.

Г. 1654 р.

Д. 1668 р.

21. За якого гетьмана відбулася Конотопська битва?

А. І. Брюховецького.

Б. П. Тетері.

В. І. Виговського.

Г. П. Дорошенка.

22. Яку назву мав гайдамацький рух в 1768 р.?

А. Коліївщина.

Б. Гайдамаччина.

В. Київська козаччина.

Г. Опришківство.

23. Яку назву дістала Слобідська Україна після ліквідації полкового устрою в 1765 р.?

А. Харківське намісництво.

Б. Малоросійська губернія.

В. Слобідсько-Українська губернія.

Г. Харківська губернія.

24. В якому році російським урядом було ухвалено рішення про ліквідацію Запорозької Січі?

А. 1764 р.

Б. 1765 р.

В. 1775 р.

Г. 1776 р.

25. В якому році К. Розумовський відмовився від влади на користь другої Малоросійської колегії?

А. 1763 р.

Б. 1764 р.

В. 1765 р.

Г. 1772 р.

26. Вкажіть дати трьох поділів Польщі.

А. 1772, 1790, 1794.

Б. 1771, 1793, 1796.

В. 1772, 1793, 1795.

Г. 1771, 1790, 1795.

27. Хто з цих осіб **не** перебував у складі «Руської Трійці» ?

А. Шашкевич;

Б. Костомаров;

В. Головацький;

Г. Вагилевич.

28. Назва програмного документу Південного товариства?

- А. Десять заповідей
- Б. Книга буття
- В. Конституція
- Г. Руська правда

29. В якому році відбулася відмін кріпацтва на українських землях, що перебували у складі Російської імперії?

- А. 1848;
- Б. 1860;
- В. 1861;
- Г. 1875.

30. Діячем якого руху був І. Франко?

- А. Ліберального.
- Б. Радикального.
- В. Лояльного.
- Г. Демократичного.

31. Який універсал Центральної Ради проголошував незалежність України?

- А. І;
- Б. ІІ;

В. III;

Г. IV.

32. В якому році було проголошено політику "коренізації" в Україні?

А. 1921 р.;

Б. 1922 р.;

В. 1923 р.;

Г. 1925 р.

33. Яке місто стало центром окупаційної адміністрації в Україні?

А. Рівне;

Б. Київ;

В. Львів;

Г. Вінниця.

34. Запровадження власної грошової одиниці в Україні відбулося:

А. 1992 р.;

Б. 1995 р.;

В. 1996 р.;

Г. 1998 р.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» освітньої програми: «Кінотелережисура», «Кінотелеоператорство», «Фотомистецтво та відеографія», «Відеоблогінг і телерепортерство»

Укладач:

Бірьова Ольга Юріївна,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК

Друкується в авторській редакції

План 2023

Підписано до друку 12.06.2023 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. Друк арк. 1,99. Обл.-вид. арк. 2,08. Тираж 100. Зам . №
ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК